

MARKUS PASSION

LUTHERS BACH ENSEMBLE

Kleinkoor, solisten & barokorkest o.l.v. Tymen Jan Bronda. Solisten: Robert Buckland-Evangelist, Henk Timmerman-Christus, Anna Kellnhofer-sopraan, David van Laar-altus, Leon van Liere-tenor, David Greco-bas

Burgum	Kruiskerk	vr 17 maart 19.30
Appingedam	Nicolaikerk	za 18 maart 19.30
Groningen	Lutherse Kerk	zo 19 maart 10:00*
Doesburg	Martinikerk	zo 19 maart 16:00

*De uitvoering in Groningen vindt plaats in het kader van een cantatedienst

www.luthersbachensemble.nl

De Markus Passion van Bach

in de versie van Robert Koolstra BWV247R (1744)

In 1754 verscheen in het muziektijdschrift *Musikalische Bibliothek* de necrologie van de in 1750 overleden Johann Sebastian Bach. Daarin lezen we hoe de kleine Bach iedere nacht inbrak in de kast van zijn oudere broer om een boek met klaviermuziek te stelen, een stuk daaruit overschreef, en het dan weer teruglegde. Toen zijn broer er achter kwam, moest Sebastian de kopie afgeven. De necrologie vergelijkt zijn verdriet met dat van een gierigaard die een zeilschip verliest dat met honderdduizend daalders aan boord op weg was naar Peru.

Dat verdriet voelen wij ook als we in dezelfde necrologie lezen dat Bach vijf passies geschreven heeft, waaronder een dubbelkorig. Verder wordt er niets over gezegd. We kennen er maar twee, de Johannes en de Mattheus. Er zijn er dus drie verdwenen, gezonken als rijk beladen schepen in de zee van de tijd.

Al in de negentiende eeuw werd het idee geopperd dat er toch een mogelijkheid was om via een omweg tenminste één daarvan boven water te krijgen, namelijk de Markus Passion. Van de opvoeringen daarvan in 1731 en 1744 is de complete tekst overgeleverd van de hand van de dichter Picander, die Bach veel teksten leverde voor cantates en andere werken. Uit een andere bron weten hoe de orkestbezetting was: vierstemming strijkorkest, continuo, koor, solisten, luit, twee oboe d'amore, twee dwarsfluiten en twee gamba's.

Bach gebruikte zijn composities vaak opnieuw voor stukken met een andere tekst en een ander doel. Sinds 1964 zijn er twintig reconstructies van de Markus Passion gemaakt op basis van tekstvergelijking. Als de teksten van de aria's en

de koren in de Markus Passion qua structuur, metrum en het aantal lettergrepen overeenkomen met andere werken van Bach, dan ligt het voor de hand dat de muziek van de Markus Passion en dat andere werk ook overeenkomt. Is er na vijftig jaar reconstructies het laatste woord gezegd over de Markus Passion? Nee, is het oordeel van Robert Koolstra, continuo-speler van het Luthers Bach Ensemble. Zijn reconstructie wijkt af van de voorgaande, omdat voor hem de muziek van Bach, de tekst van de evangelist en de dichtregels van Picander een dramatische eenheid vormen. Koolstra beschouwt de tekst als het script van een tv-serie, waar de spanning naar het einde groeit, inclusief cliffhangers. Koolstra heeft sommige keuzes van de eerdere makers van reconstructies gevolgd, maar was niet zonder meer tevreden met de muziek uit andere composities van Bach louter op basis van structuur en metrum van de tekst. In de barok diende de muziek uit te beelden en te verklaren wat in de tekst geschreven stond. Koolstra heeft alle (202) cantates van Bach doorgenomen met de vraag welk stuk zowel qua structuur van de tekst als muzikale expressie de beste keuze zou zijn. De recitatieven heeft hij gecomponeerd naar het voorbeeld van de twee bekende passies. Koolstra's versie is een overrompelende en overtuigende Markus Passion, helemaal nieuw op basis van bestaand materiaal. Is Bach de componist van deze reconstructie? Ja, grotendeels. Nee, omdat we niet weten of deze muziek van Bach klonk in 1731 en 1744. Maar wel zo iets. En net zo mooi als de Johannes en de Mattheus.

Entree: Appingedam en Burgum €25, studenten €15, vrienden €20, Doesburg €27,50
Kaarten verkrijgbaar bij: Ticketshop www.luthersbachensemble.nl, CIGO-Overdiep Appingedam, Boekhandel Burgum, Boekhandel Godert Walter Groningen, Boekhandel Daan Nijman Roden, Doesburg www.stidomu.nl Telefonisch via 0614922638 (wo & do tussen 18 en 21 uur vanaf 15 februari)